

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2023, sp. zn. 4 Tdo 267/2023, ECLI:CZ:NS:2023:4.TDO.267.2023.1

Číslo: 34/2023

Právní věta:

Překážkou uložení trestu vyhoštění podle § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku není bez dalšího probíhající válečný konflikt v domovské zemi pachatele, avšak soud musí zvážit, zda pachateli právě s ohledem na probíhající konflikt hrozí pronásledování z důvodů uvedených ve zmíněném ustanovení nebo vystavení tam uvedenému zacházení nebo trestu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.04.2023

Spisová značka: 4 Tdo 267/2023

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Trest vyhoštění

Předpisy: § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného V. K. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 10. 2022, sp. zn. 8 To 69/2022, v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 2 T 1/2022.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 6. 6. 2022, sp. zn. 2 T 1/2022 (dále jen „soud prvního stupně“), byl obviněný V. K. (dále jen „obviněný“, popř. „dovolatel“) uznán vinným pokusem zvlášť závažného zločinu vraždy podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 140 odst. 1 tr. zákoníku. Podle skutkových zjištění se trestné činnosti dopustil tím, že dne 21. 7. 2021 v 07:12:27 hod. v areálu třídírný odpadu akciové společnosti F. Č. r. na adrese XY, se nejprve dotázal poškozeného V. M., za kterým za tímto účelem vyšel před halu ven, kde má svůj cestovní pas, a na odpověď poškozeného, že neví, zareagoval tak, že v úmyslu poškozeného usmrtit jej chytil levou rukou za tričko pod krkem, svojí pravou rukou vytáhl v oděvu ukrytý nůž s černou rukojetí o celkové délce 25 cm a čepelí o délce 15 cm a ze zapažení s rozmachem směrem zespoda vzhůru, zaútočil proti břichu poškozeného,

příčemž jej hrotem bodnul do levého boku, kde mu způsobil škrábanec o délce 6 cm, neboť poškozený svojí levou rukou odrazil útok vedený pravou rukou obviněného, následně poškozený za tuto ruku obviněného chytil a poté, co se spolu přetahovali, obviněný o krok ustoupil, čímž uvolnil svoji ruku s nožem ze sevření poškozeného, jehož stále držel svojí levou rukou za tričko, čímž znemožňoval poškozenému, který se snažil od obviněného ustupovat, utéci, přičemž se obviněný opětovně, nejméně třikrát, pokusil bodnout nožem poškozeného do oblasti břicha, což se mu však vzhledem k tomu, že poškozený ustupoval, nepodařilo, následně se poškozený obviněnému vytrhl a začal utíkat, načež ho obviněný krátce chůzí pronásledoval, a to až do chvíle, kdy byl poškozený v dostatečné vzdálenosti od něho, přičemž při samotném útoku nožem i v době, kdy ho pronásledoval, na poškozeného křičel, aby mu vrátil jeho pas, že ho chce vidět v šatnách nebo ho zabije, a měl stále nůž v pravé ruce, tímto jednáním mohl poškozenému způsobit ze soudně lékařského hlediska bodné poranění břicha s bodným kanálem probíhajícím zdola šikmo vzhůru a při proniknutí do levé strany břišní dutiny mohl být poškozen důležitý orgán, když mohla být zasažena slezina, tenké či tlusté střevo, případně žaludek, levý jaterní lalok nebo břišní cévy spojené s krvácením do břišní dutiny, tj. vážná poranění mající charakter těžké újmy na zdraví, jimiž mohl být bezprostředně ohrožen i život poškozeného, a to, že poškozenému způsobil pouze povrchní čárkovitou oděrku délky asi 6 cm v levé střední části břicha, bylo zapříčiněno tím, že se poškozený jeho útoku intenzivně bránil a následně se mu podařilo uniknout.

2. Za uvedený zvláště závažný zločin uložil soud prvního stupně dovolateli podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 10 let. Podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku obviněného pro výkon trestu zařadil do věznice se zvýšenou ostrahou. Dále byl obviněnému uložen podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku trest vyhoštění z území České republiky na dobu 10 let.

3. Proti rozsudku soudu prvního stupně ze dne 6. 6. 2022, sp. zn. 2 T 1/2022, podal obviněný odvolání směřované proti všem výrokům. Státní zástupce pak podal odvolání v neprospěch obviněného do výroku o vině a trestu. O podaných odvoláních rozhodl Vrchní soud v Praze (dále jen „soud druhého stupně“, popř. „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 5. 10. 2022, sp. zn. 8 To 69/2022, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek z podnětu obou podaných odvolání částečně zrušil, a to ve způsobu výkonu trestu odnětí svobody. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařadil pro výkon uloženého trestu do věznice s ostrahou.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), h), i) tr. ř. Dovolatel uvádí, že rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů. Napadený rozsudek rovněž spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, resp. jiném hmotněprávním posouzení, a současně mu byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští.

5. Následně dovolatel připouští, že oproti podané obžalobě došlo ke zmírnění právní kvalifikace jeho jednání (§ 140 odst. 2 tr. zákoníku) a byl zmírněn i způsob výkonu trestu odnětí svobody, ovšem stále na něm ulpívá stigma pokusu o vraždu a byl mu uložen dlouhý nepřiměřený trest odnětí svobody a taktéž nezákonný trest vyhoštění na dobu deset let. Dovolatel nerozporuje své jednání jako takové, nýbrž nesouhlasí s jeho právní kvalifikací (pokus vraždy). Podle jeho názoru se odvolací soud nevypořádal řádně s jeho námitkami. Za klíčové důkazy byly soudem prvního stupně považovány výpověď poškozeného, kamerový záznam a znalecký posudek. Namítá, že ve vztahu k subjektivní stránce byla upozaděna jeho výpověď, ačkoliv tato pro posouzení zejména subjektivní stránky, tedy jeho vnitřního stavu, je velice významná. Akcentuje, že podle soudů k dokonání činu nedošlo pouze díky aktivní obraně poškozeného. K tomu ovšem uvádí, že nikdy neměl v úmyslu poškozeného zabít,

a to ani v okamžiku, kdy na poškozeného útočil nožem, ale chtěl pouze vymoci zpět svůj cestovní pas a zbraní v ruce tomu jen dodal váhu. Ta tak neměla sloužit k zranění poškozeného, ale pouze k přidání důrazu ústní výzvě. Obviněný připouští, že jeho jednání mohlo být posuzováno optikou trestního práva, byť neměl v úmyslu se trestného činu dopustit, ale rozhodně nikoliv optikou § 140 odst. 1 tr. zákoníku. Připouští, že měl v ruce zbraň a došlo i k verbálnímu projevu, který by mohl být označen jako vyhrožování a toto mělo být vše, co učinil částečně vědomě. Zdůrazňuje, že poškozeného chtěl pouze postrašit.

6. Ačkoliv mu jeho předchozí vojenská minulost byla spíše na újmu, tak právě tato skutečnost by měla poukazovat na to, že neměl v úmyslu poškozeného usmrtit. Pokud by zaútočil se svým vojenským výcvikem na netrénovaného poškozeného s úmyslem usmrtit jej, pak by výsledek byl jiný, poškozeného by minimálně zranil. Stran výpovědi poškozeného připouští, že se tento mohl cítit ohrožen. Zásadní výhradu ovšem má k interpretaci videozáznamu znalcem, na němž je patrný samotný útok. Po Nejvyšším soudu požaduje, aby opětovně přezkoumal předmětný videozáznam, na němž je patrné, že aktivní jednání poškozeného nezabránilo jeho zranění. Dovolatel má za to, že po pečlivém shlédnutí videozáznamu je zřejmé, že si čepel nože pečlivě hlídal, aby tato nepřišla do styku s tělem poškozeného a náklon nože po celou dobu kontroloval, aby poškozeného nezranil. Poškozený podle jeho názoru nemohl svému případnému zranění zabránit, kdyby jej chtěl poškozenému způsobit.

7. Obviněný připouští, že jeho jednání mohlo být z provedených důkazů hodnoceno jako vyhrožování minimálně těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to mohlo u poškozeného vzbudit důvodnou obavu, což koneckonců je v podstatě resumé výpovědi jediného očitého svědka, tj. poškozeného, což odpovídá § 353 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Znalecký posudek podle jeho názoru nekoresponduje s pořizovaným videozáznamem. Proto jsou rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů, a rozsudky tak spočívají na nesprávném právním posouzení skutku (nebyly naplněny všechny znaky trestného činu vraždy). Poukazuje dále i na princip presumpce nevinny a zásadu *in dubio pro reo* (nálezy Ústavního soudu sp. zn. [I. ÚS 733/01](#), [III. ÚS 398/97](#)) a prokázání viny mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost (nálezy Ústavního soudu sp. zn. [IV. ÚS 335/05](#)).

8. Dovolatel stran trestu vyhoštění namítá, že mu tento trest nemohl být uložen s odkazem na § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku. Poukazuje na aktuální situaci v jeho rodné zemi, která je zasažena válkou. Není vyloučeno, že u něho jsou dány azylové důvody, tedy, že hrozí nebezpečí, že bude ve státě, do něhož by měl být vyhoštěn, pronásledován pro svoji rasu, příslušnost k etnické skupině, národnosti, příslušnost k určité sociální skupině, politické nebo náboženské smýšlení, nebo ponižujícímu zacházení v místě vojenského konfliktu. Nesouhlasí se závěry soudů o tom, že není určeno, kam vycestuje a ani s tvrzením, že válka do doby jeho propuštění snad skončí. Rovněž napadá skutečnost, že v napadeném rozsudku absentuje pregnantní odůvodnění tohoto trestu, jakož i jeho délky, a proto považuje rozsudek za nepřezkoumatelný. Současně považuje uložený trest za nepřiměřený s ohledem na zjištěné okolnosti, neboť ignoruje § 39 tr. zákoníku [nedošlo k vážnému zranění, obviněný nezískal žádný prospěch, s orgány činnými v trestním řízení spolupracoval, nesnažil se utéct, svědčí mu polehčující okolnosti ve smyslu § 41 a), n), o) tr. zákoníku] a bylo tedy na místě mu uložit trest pod dolní hranici trestní sazby ve smyslu § 58 tr. zákoníku (stadium trestné činnosti, věk obviněného).

9. Závěrem obviněný navrhuje, aby Nejvyšší soud vyhověl dovolání a zrušil napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 10. 2022, sp. zn. 8 To 69/2022, a přikázal příslušnému soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

10. Podáním ze dne 3. 2. 2022 obviněný prostřednictvím svého obhájce Nejvyššímu soudu sdělil, že nesouhlasí s projednáním věci v neveřejném zasedání.

11. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření ze dne 20. 1. 2023, sp. zn. 1 NZO 1081/2022, nejprve shrnul průběh trestního řízení a následně předeštel argumentaci obviněného a uplatněné dovolací důvody.

12. Předně státní zástupce poukazuje na skutečnost, že dovolatel v podaném odvolání uplatnil v podstatném rozsahu svou obhajobu použitou již před soudem prvního stupně, kterou se soud zabýval a vyjádřil se k ní v odůvodnění svého rozhodnutí. Rovněž soud druhého stupně na tyto námitky reagoval. Státní zástupce proto navrhuje odmítnutí dovolání jako zjevně neopodstatněného, neboť Městský soud v Praze se s námitkami obviněného pečlivě, úplně, jasně a zcela srozumitelně vypořádal, přičemž závěry obou soudů odpovídají skutkovému stavu zjištěnému na podkladě řádného dokazování provedeného v souladu s procesním předpisem a po právní stránce jsou správné. Navíc akcentuje, že námitky, které uplatnil obviněný v rámci podaného dovolání, lze považovat především za námitky skutkové, které lze jen s jistou mírou tolerance podřadit pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podstatu dovolání totiž tvoří výhrady ke způsobu hodnocení důkazů soudů, s nímž se obviněný neztotožňuje, a tudíž k nesprávně zjištěnému skutkovému stavu, a to ve vztahu k následnému posouzení subjektivní stránky trestného činu - zpochybňuje provedené důkazy a jejich hodnocení. Stran námitky ohledně úmyslu usmrtit poškozeného uvádí, že nesprávnost uvedeného zjištění obviněný založil v podstatě pouze na tom, že soudy údajně dostatečně nepřihlédly k jeho tvrzením, a naopak vycházely z důkazů dalších a nadto chybně.

13. Zjištění soudů o nepřímém úmyslu dovolatele ovšem státní zástupce nepovažuje ani v rozporu se zásadou *in dubio pro reo*, ale především není ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů. Závěr o vině obviněného byl na základě provedeného dokazování náležitým způsobem vyargumentován a vyhodnocen na základě důkazů (§ 2 odst. 6 tr. ř., § 125 tr. ř.). V postupu soudů nižších stupňů nedošlo podle státního zástupce k žádným vadám, z nichž by bylo možno dovozovat nějakou libovůli. Naopak je patrné, že všem vznášeným námitkám obviněného soudy věnovaly pozornost a učinily své závěry na podkladě logického řetězce vzájemně se doplňujících důkazů (dostatek důkazních prostředků). Z odůvodnění napadených rozhodnutí je zřejmé, že soudy ve svých rozhodnutích podrobně rozvedly, na základě jakých skutečností dospěly k závěru o vině obviněného, jaké důkazy k tomuto zjištění provedly, přičemž se neopomněly řádně vypořádat rovněž s obhajobou obviněného. Současně státní zástupce zdůrazňuje, že není porušením presumpce neviny, jestliže obecný soud srozumitelným a logickým způsobem vysvětlí, proč výpovědi svědka, poškozeného, která je nadto podpořena dalšími důkazy ve věci provedenými či obviněného, uvěřil či nikoli. S ohledem na shora uvedené, při neexistenci vad namítaných obviněným, státní zástupce vylučuje i existenci zjevného nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci.

14. Za odpovídající zjištěné skutkové situaci označuje závěry obou soudů o eventuálním úmyslu obviněného spáchat zločin vraždy podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku (náhlé hnutí mysli). Závěr o tom, zda tu je zavinění ve smyslu trestního zákona a v jaké formě, je závěrem právním. Státní zástupce dále připomíná, že Městský soud v Praze ve svém rozhodnutí reagoval na obhajobu obviněného založenou na údajné snaze o pouhé postrašení poškozeného a vysvětlil logicky a právně bezchybně správné užití právní kvalifikace činu z hlediska zavinění (skutečnosti spadající pod zákonné znaky skutkové podstaty uvedené v § 140 odst. 1 tr. zákoníku byly zahrnuty v představě pachatele ve chvíli zásadního zintenzivnění útoku alespoň v obecných rysech - intelektuální složka i volní složka). Obviněný tak byl srozuměn se způsobením následku, nepočítal s žádnou konkrétní okolností, která by mohla zabránit následku, který si představoval jako možný. Pro náležité posouzení věci považuje za rozhodné zejména zjištění o intenzitě útoku (značná intenzita), o použitém nástroji (nuž s dostatečně dlouhou čepelí, aby v místech, kam byl veden útok, způsobila smrtelné zranění) a způsobu jeho vedení (směřování rány nožem přímo proti středu těla poškozeného, s proniknutím čepele v ošacení poškozeného v místech, kde se nachází pro život důležité orgány), o předvídatelnosti možných následků takového jednání (přímá hrozba úmrtí poškozeného). Z těchto

skutkových okolností dovozuje státní zástupce vědomí (úmysl) obviněného o závažnosti jeho útoku a zejména jeho srozumění s možností poškozeného usmrtit.

15. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. uvádí, že druhem trestu, který zákon nepřipouští, se rozumí zejména případy, v nichž byl obviněnému uložen některý z druhů trestů uvedených v § 52 odst. 1 tr. zákoníku bez splnění podmínek, které zákon předpokládá. Soudy se nicméně i s námitkami obviněného proti uložení trestu vyhoštění vypořádaly v souladu s právní úpravou. Souhlasí s tím, že soudy musely při ukládání trestu vyhoštění obviněnému na dobu deseti let zjistit, zda byly v konkrétním případě u obviněného splněny podmínky podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku a v kladném případě pak posoudit, zda na jeho straně není dána některá z okolností uvedených v § 80 odst. 3 písm. a) až g) tr. zákoníku, vymezující skutečnosti, při jejichž existenci tento trest uložit nelze. Státní zástupce dále předestírá, že obviněný v době ukládání trestu vyhoštění nebyl občanem České republiky. Soudy pak zcela přesně označily důvody, které je vedly k závěru, že uložení trestu vyhoštění na určitou dobu si vyžaduje bezpečnost lidí, přičemž zohlednily povahu a závažnost spáchaného trestného činu, nepochybně i možnosti nápravy a poměry pachatele, a stupeň ohrožení bezpečnosti lidí. Uložení trestu vyhoštění v době rozhodování obou soudů nebránila v případě obviněného ani žádná z okolností vyjmenovaných v § 80 odst. 3 tr. zákoníku. Státní příslušnost obviněného byla nesporně zjištěna, nebyl mu udělen azyl ani doplňková ochrana podle jiného právního předpisu, neměl na území České republiky povolen trvalý pobyt, neměl zde ani patřičné pracovní a současně i sociální zázemí. Uložení trestu vyhoštění rovněž nebylo v rozporu se zájmem na spojování rodin, jelikož jeho nejbližší příbuzní žijí na Ukrajině. Obviněný nebyl ani občanem Evropské unie nebo jeho rodinným příslušníkem. Odvolací soud pak podle jeho názoru zcela správně nevyhověl námitce obviněného ohledně hrozby nebezpečí, neboť pronásledování pro rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, příslušnost k určité sociální skupině, politické nebo náboženské smýšlení ve státě Ukrajina obviněnému nehrozí. Jedná se o unitární polo-prezidentskou republiku s jednokomorovým parlamentem, kde o složení exekutivních orgánů rozhodují občané ve svobodných volbách. Země se zahraničně politicky orientuje na západ. Je podepsána Asociační dohoda EU - Ukrajina včetně dohody o volném obchodu DCFTA. V zemi žije několik národnostních menšin bez známek jakékoli perzekuce. Převládá zde pravoslavné náboženství, menšinová náboženství však mají na Ukrajině dlouhou tradici, včetně judaismu a islámu, a jsou tolerována.

16. Státní zástupce dále uvádí, že obviněný si z několika alternativ hrozícího nebezpečí vymezených v § 80 odst. 3 tr. zákoníku v dovolání vybral hrozbu mučení či jiného ponižujícího zacházení v místě vojenského konfliktu. Z čistě logického pohledu, pokud by tomu tak na Ukrajině bylo, jistě by obviněný neponechával svou manželku a syna celou dobu na území Ukrajiny, která je aktuálně ve vojenském konfliktu, a velice snadno by docílil pro ně udělení dočasné ochrany. Na tu naopak nemůže dosáhnout obviněný, jelikož není osobou, která by žila nebo pobývala na území Ukrajiny před datem 24. 2. 2022. Vzhledem ke zprávám z bojiště samozřejmě nelze v lokalitách dotyku s frontovou linií vyloučit možnou hrozbu, již se obviněný v dovolání obává. Takové nebezpečí však rozhodně nehrozí na celém území Ukrajiny, může se týkat míst probíhajících válečných operací a okupovaných území, nad nimiž ukrajinské státní orgány nevykonávají pravomoc. Většina území Ukrajiny je pod správou státní moci, kde nebezpečí deklarované dovolatelem není na pořadu dne. Státní moc zde neprosazuje svou vůli za nerespektování základních lidských práv, pomoci opatření, jež popírají lidskou důstojnost či šikanózně, již vůbec ne fyzickými represemi. Obviněný má rodinné a další vazby na Poltavskou oblast, která aktuálně není v bezprostřední blízkosti bojových operací. V případě nepříznivého vývoje válečné situace by byl dostatek časového prostoru pro přesun na západ Ukrajiny. U obviněného nehrozí ani nedobrovolné zapojení se do vojenského konfliktu, kdy by připadalo do úvahy zajetí cizími armádními silami, neboť všeobecná mobilizace vyhlášená orgány ukrajinské státní moci se týká mužů - občanů Ukrajiny ve věku 18 až 60 let a obviněný již do tohoto věkového rámci již nespadá.

17. Státní zástupce nesouhlasí ani s výtkou obviněného ohledně neuplatnění moderace uloženého trestu odnětí svobody podle § 58 tr. zákoníku. Z dovolání nebylo podle názoru státního zástupce možno ani určit, podle kterého konkrétního odstavce tohoto ustanovení měly podle názoru dovolatele soudy postupovat. Akcentuje, že obviněný je označil pouhým odkazem na jednotlivá písmena ustanovení § 41 tr. zákoníku, aniž by je blíže konkretizoval, a připomněl svůj věk a stadium trestné činnosti. Takto koncipovanou námitku však státní zástupce nepodřazuje pod žádný z dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 tr. ř. Doplnuje ovšem, že pro aplikaci ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku je nutný souhrn takových polehčujících okolností, které se v dané kvalitě nebo kvantitě u konkrétního trestného činu běžně nevyskytují a výrazně snižují závažnost trestného činu, neboť jen za splnění těchto předpokladů může nabýt charakteru okolností výjimečných. Obdobně v případě varianty moderačního oprávnění podle § 58 odst. 6 tr. zákoníku, byť tato není přímo navázána na okolnosti případu ani na poměry pachatele, jak to předpokládá § 58 odst. 1 tr. zákoníku, bez jejich zhodnocení by nebylo možné stanovit, jak vysoký trest odnětí svobody je schopen zajistit nápravu pachatele a ochranu společnosti a jestli výměra tohoto trestu by skutečně byla nepřiměřeně přísná pro pachatele pokusu trestného činu. Mimořádné snížení trestu odnětí svobody za pokus trestného činu se ale uplatní jen tehdy, jestliže pokus nedosahuje v konkrétním případě takové závažnosti, jakému odpovídají trestní sazby trestu odnětí svobody stanovené na dokonání trestný čin [státní zástupce poté rozebírá povahu a závažnost pokusu ve smyslu § 39 odst. 6 písm. c) tr. zákoníku, § 39 odst. 2 tr. zákoníku, § 21 tr. zákoníku] a nestačí zjištění, že pachatel dosud vedl řádný život. Bezúhonnost pachatele jakožto „prostá“ polehčující okolnost sama o sobě nemůže odůvodnit aplikaci moderačního ustanovení podle § 58 tr. zákoníku. Státní zástupce tak má za to, že v posuzovaném případě z provedeného dokazování nevyplývá nic, co by odůvodňovalo postup odvolacího soudu za použití § 58 odst. 6 tr. zákoníku. Soudy všechny polehčující okolnosti vyhodnotily správně s tím výstupem, že se jedná o okolnosti obvyklé, jež nejsou nějakého zvlášť mimořádného charakteru, jež by se v jiných obdobných případech daného zločinu nevyskytovaly, a takto je zohlednily při stanovení konkrétní výměry ukládaných trestů. S dovolatelem rozhodně nesouhlasí v tom, že by mu měla svědčit polehčující okolnost specifikovaná v § 41 písm. a) tr. zákoníku, u níž nepostačuje pouhé první spáchání trestného činu, ale vyžaduje, aby k tomu přistoupila okolnost další, tj. že ke spáchání došlo pod vlivem okolností na pachateli nezávislých. Jedná se o okolnosti, bez jejichž vlivu by ke spáchání trestného činu zpravidla nedošlo nebo by se pachatel ke spáchání činu nejspíše neodhodlal. Žádné takové nebyly zjištěny a obviněný je v dovolání ostatně ani neoznačuje.

18. Rovněž není státnímu zástupci z dovolání zřejmé, proč dovolatel odkazuje na polehčující okolnost podle § 41 písm. n) tr. ř. (správně tr. zákoníku). Ta by byla aktuální, pokud by obviněný přispěl zejména jako spolupracující obviněný k objasňování trestné činnosti spáchané členy organizované skupiny, ve spojení s organizovanou skupinou nebo ve prospěch organizované zločinecké skupiny). Pokud obviněný dále poukázal na svůj věk (podle měřítek zavedených v České republice jde stále o produktivní věk osoby mužského pohlaví), ani tato okolnost rozhodně nemůže vést k úvahám o možném uložení trestu odnětí svobody pod dolní hranici zákonné trestní sazby. V případě obviněného tak státní zástupce zaujímá názor, že nejsou dány podmínky pro mimořádné snížení trestu podle žádné z alternativ, jež jsou zakotveny v § 58 tr. zákoníku. S ohledem na závažnost případu a okolnosti věci nejde ani o trest, který by vybočoval z ústavního rámce proporcionality trestní represe. Soudy se výroky o trestech nedostaly do extrémního rozporu s uvedeným ústavním principem.

19. Závěrem státní zástupce navrhuje, aby Nejvyšší soud rozhodl o dovolání obviněného tak, že se odmítá podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné. Současně navrhuje, aby takto bylo rozhodnuto v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. Dále vyjádřil souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání i pro případ odlišného stanoviska Nejvyššího soudu souhlasím podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. rovněž s tím, aby i jiné rozhodnutí bylo učiněno v neveřejném zasedání.

III. Přípustnost dovolání

20. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou prostřednictvím obhájce, tedy podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř. a v souladu s § 265d odst. 2 tr. ř., přičemž lhůta k podání dovolání byla ve smyslu § 265e tr. ř. zachována, a splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV. Důvodnost dovolání

21. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným, naplňují jím uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody, jejichž existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

22. Ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvouступňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

23. Nejvyšší soud připomíná, že není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 73/03](#)). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

24. Z podaného dovolání obviněného je patrné, že v něm uplatňuje dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) a i) tr. ř. Dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dopadá na situace, kdy rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném (extrémním) rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. V případě tzv. extrémního rozporu se jedná o situaci, kdy skutková zjištění postrádají obsahovou spojitost s důkazy nebo skutková zjištění soudu nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení nebo dokonce skutková zjištění soudů jsou opakem toho, co je obsahem provedených důkazů. Z dikce tohoto ustanovení není pochyb o tom, že naznačený zjevný rozpor se musí týkat rozhodných skutkových zjištění, nikoliv každých skutkových zjištění, která jsou vyjádřena ve skutku. Jinak uvedeno, pro naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se musí jednat o taková skutková zjištění, která jsou rozhodující pro naplnění zvolené skutkové podstaty a bez jejich prokázání by jednání obviněného nebylo postižitelné podle trestního zákona. Je tomu tak proto, že Nejvyšší soud je povolán a vždy byl povolán korigovat pouze nejextrémnější excesy (přiměřeně nález

Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. [III. ÚS 177/04](#), náleží Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 570/03](#), a další), tedy takové, které ve svém důsledku mají za následek porušení práva na spravedlivý proces. K tomu je dále ještě vhodné uvést, že v dovolacím řízení není úkolem Nejvyššího soudu, aby jednotlivé důkazy znovu reprodukoval, rozebíral, porovnával a případně z nich vyvozoval vlastní skutkové závěry a nahrazoval tak činnost soudu prvního stupně, popř. druhého stupně. Nadto lze také poznamenat, že existence případného zjevného rozporu mezi učiněnými skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy nemůže být založena jen na tom, že obviněný předkládá vlastní hodnocení důkazů a dovozuje z toho jiné skutkové, popř. i právní závěry (viz přiměřeně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. [8 Tdo 1268/2013](#)) než soudy nižších stupňů. Současně je třeba zdůraznit, že pro naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nestačí pouhé tvrzení o zjevném rozporu obsahu provedených důkazů se zjištěným skutkovým stavem, které je založeno toliko na jiném způsobu hodnocení důkazů obviněným, pro něho příznivějším způsobem. Ohledně procesně nepoužitelných důkazů je nutno uvést, že se musí jednat o procesní pochybení takového rázu, které má za následek nepoužitelnost určitého důkazu, který ovšem musí být pro formulování skutkového stavu podstatný, což znamená, že takové procesní pochybení může zakládat existenci extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a zjištěným skutkovým stavem, a tudíž zakládat dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. [3 Tdo 791/2016](#), obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. [7 Tdo 39/2010](#)). V případě nedůvodného neprovedení požadovaných důkazů se musí jednat o případ tzv. opomenutých důkazů ve smyslu judikatury Ústavního a Nejvyššího soud.

25. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

26. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. [do 31. 12. 2021 dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.] jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

27. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. lze uvést, že tento dovolací důvod může být dán ve dvou alternativách spočívajících v tom, že obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným. Druhem trestu, který zákon nepřipouští, se rozumí zejména případy, v nichž byl obviněnému uložen některý z trestů uvedených v § 52 tr. zákoníku bez splnění těch podmínek, které zákon předpokládá, tj. pokud v konkrétním případě určitému pachateli za určitý trestný čin nebylo možno uložit některý druh trestu. Druhá alternativa tohoto dovolacího důvodu se týká jen těch odstupňovaných druhů trestů, které mají takovou sazbu vymezenou přesně definovaným rozpětím. Tak je tomu u trestu odnětí svobody, trestu domácího vězení, trestu obecně prospěšných prací, trestu zákazu činnosti, peněžitého trestu, náhradního trestu odnětí svobody za peněžitý trest, trestu vyhoštění na dobu určitou a trestu zákazu pobytu a trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Trest je přitom uložen

mimo zákonnou sazbu jak při nedůvodném překročení horní hranice trestní sazby, tak i při nezákonném prolomení její dolní hranice. Obviněný tento trest uplatnil v jeho první alternativě.

28. Vzhledem ke konkrétnímu obsahu uplatněných dovolacích námitek považuje Nejvyšší soud především za vhodné uvést, že obviněný v rámci podaného dovolání uplatňuje v rozhodující míře stejné námitky jako v řízení před soudy nižších stupňů, přičemž tyto na jeho obhajobu dostatečně reagovaly, tedy zabývaly se jí. V souvislosti s námitkami, které obviněný uplatnil v rámci podaného dovolání a jež jsou shodné s námitkami uplatněnými v podaném odvolání, je třeba uvést, že v situaci, kdy obviněný v rámci dovolání opakuje shodné námitky, které uplatnil před soudy nižších stupňů a tyto se s nimi řádně a náležitě vypořádaly, jedná se zpravidla o dovolání neopodstatněné [viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. [5 Tdo 86/2002](#), publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu (C. H. BECK), ročník 2002, svazek 17, pod T 408)]. O takovou situaci jde i v dané věci.

29. Bez ohledu na shora prezentovaný závěr přistoupil Nejvyšší soud k posouzení důvodnosti dovolání obviněného. Námitky dovolatele stran subjektivní stránky jsou obecně podřaditelné pod zvolený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ovšem v daném případě se fakticky jedná pouze o polemiku dovolatele s hodnocením důkazů soudy nižšího stupně a prosazování vlastní verze skutkového děje, což nenaplnuje zvolený dovolací důvod, ani žádný jiný. S tím souvisí i námitka obviněného, že jeho jednání bylo nesprávně právně kvalifikováno jako zvláště závažný zločin místo jiného trestného činu (§ 353 tr. zákoníku), neboť se opětovně jedná pouze o prosazování vlastního průběhu skutkového děje. Stran námitky zjevného rozporu mezi zjištěným skutkovým stavem a provedenými důkazy lze uvedenou argumentaci obsahově podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ovšem jedná se o námitky nedůvodné. Ohledně námitek vztahující se k uloženým trestům, tak lze konstatovat, že tyto jsou částečně podřaditelné pod zvolený dovolací důvod (uložení trestu vyhoštění), nicméně samotná tvrzená nepřiměřenost uloženého trestu odnětí svobody a neaplikace § 58 tr. zákoníku není podřaditelná ani pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. a ani písm. h) tr. ř., ani žádný jiný. Stejný závěr lze učinit i ve vztahu k nepřihlídnutí k polehčujícím okolnostem.

30. Jak již bylo konstatováno, dovolatel uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný namítá, že soudy nižších stupňů upozadily jeho výpověď a nesouhlasí se způsobem, jakým soudy hodnotily pořízený videozáznam, který vzal v úvahu i znalec při vypracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství. Předně je třeba zdůraznit, že obviněný jen fakticky vyžaduje, aby Nejvyšší soud hodnotil jinak provedené důkazy než soudy nižších stupňů. Takto formulované dovolací námitky nemohou naplňovat zvolený dovolací důvod. Bez ohledu na tento závěr musí Nejvyšší soud akcentovat, že v projednávané věci Nejvyšší soud nespatřuje rozpor mezi provedeným dokazováním a zjištěným skutkovým stavem a jeho právní kvalifikací (jak bude ještě dále rozvedeno), natož extrémní. V dané souvislosti je ještě vhodné poznamenat, že existenci extrémního rozporu není možno dovozovat jen z toho, že soud na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že se obviněný trestné činnosti dopustil. Jestliže soudy hodnotily provedené důkazy odlišně než obviněný, neznamená tato skutečnost automaticky porušení zásady volného hodnocení důkazů, zásady *in dubio pro reo*, případně dalších zásad spjatých se spravedlivým procesem (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. [3 Tdo 1615/2014](#)).

31. Ohledně požadavku obviněného stran způsobu hodnocení pořízeného videozáznamu, tedy, aby je Nejvyšší soud hodnotil jinak než soud prvního stupně, lze uvést, že dovolací soud není třetí instancí, aby přezkoumával hodnocení důkazů soudy nižšího stupně, jestliže toto hodnocení nevybočuje ze zákonných mezí, neobsahuje projevy libovůle či svévole, které by zakládalo právě existenci extrémního rozporu a odůvodnění rozhodnutí odpovídá § 125 odst. 1 tr. ř. Z pohledu tohoto závěru je nutno akcentovat, že dovolatel jen provádí vlastní hodnocení těchto videozáznamů, když fakticky jen podává vlastní verzi toho, jak je nutno jeho jednání zachycené na videozáznamech interpretovat.

32. Přesto Nejvyšší soud považuje za vhodné z pohledu námitek obviněného, toliko na podporu závěru, že v případě obviněného skutečně nejde o případ tzv. extrémního nesouladu v jeho výkladu Ústavním soudem, za nutné uvést, že soud prvního stupně k náležitému objasnění věci provedl všechny potřebné důkazy tak, jak to vyžaduje ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. V tomto směru je také nutno akcentovat, že ani samotný obviněný nezpochybňuje rozsah provedeného dokazování. Soud prvního stupně následně provedené důkazy hodnotil, jak jednotlivě, tak v jejich vzájemných souvislostech, jak to vyžaduje ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. Zde je nezbytné zdůraznit, že soud prvního stupně vyslechl jak obviněného, tak poškozeného a svědky z místa činu (spolupracovníky), vyslechnul znalce z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, a provedl jako důkaz kamerové záznamy a listinné důkazy (např. znalecký posudek), když následně logicky zdůvodnil svůj hodnotící postup. V tomto směru lze poukázat na přesvědčivé a vyčerpávající písemné odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (viz body 35–43 rozsudku soudu prvního stupně), které odpovídá ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř. Obdobně postupoval soud druhého stupně (viz body 16–20 rozsudku soudu druhého stupně), jenž dostatečným způsobem reagoval na uplatněné odvolací námítka obviněného.

33. Nejvyšší soud tedy uzavírá, že uváží-li se způsob, jakým se soudy s jednotlivými ve věci provedenými důkazními prostředky vypořádaly, neshledal v postupu soudů nižších stupňů vady a zjistil, že jejich rozhodnutí jsou logická a postrádají prvky svévole, podané závěry jsou předvídatelné a rozumné, korespondují s fixovanými závěry soudní praxe a nejsou výrazem svévole (libovůle). Výkladu, jež soudy k jednotlivým výhradám obviněného podaly, nechybí smysluplné odůvodnění ani nevybočuje z mezí všeobecně (konsensuálně) akceptovaného chápání dotčených právních institutů, resp. není v rozporu s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti, neboť vydaná rozhodnutí byla řádně, srozumitelně a logicky odůvodněna (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. [III. ÚS 1800/10](#)). Nejvyšší soud proto uzavírá, že v projednávané věci se nejedná ani o případnou existenci tzv. deformace důkazů, tj. vyvozování skutkových zjištění, která v žádném smyslu nevyplývají z provedeného dokazování (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. [IV. ÚS 1235/09](#), či ze dne 4. 6. 1998, sp. zn. [III. ÚS 398/97](#)). Soudy ve věci stanovený rozsah provedeného dokazování je pak dostatečný k řádnému objasnění všech rozhodných skutečností, a opatřené důkazy viny obviněného v potřebné míře bez pochybností prokázaly, když je soudy posuzovaly ve vzájemném kontextu a dodržely všechny postupy předepsané § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Odůvodnění jejich rozhodnutí opřené o skutkový stav zjištěný na základě řetězce jednak přímých, jednak navzájem si neodporujících nepřímých důkazů nelze *a priori* považovat za méně přesvědčivé, než takové, které by vyplývalo jen z přímých důkazů, a to ani tehdy, bylo-li možno dokazování doplnit ještě o další nepřímé důkazy (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 7. 2013, sp. zn. [IV. ÚS 2228/12](#)).

34. Nejvyšší soud se následně zabýval námitkami dovolatele stran naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., konkrétně otázkou subjektivní stránky jednání obviněného. I v případě této dovolací argumentace je nutno konstatovat, že se jedná pouze o polemiku obviněného se zjištěným skutkovým stavem, když obviněný vyjadřuje nesouhlas s hodnocením provedených důkazů, a prosazuje vlastní verzi skutkového děje. Z tohoto důvodu tedy argumentace obviněného nenaplnuje zvolený dovolací důvod ani žádný jiný. Pro úplnost ovšem Nejvyšší soud uvádí následující skutečnosti.

35. Podstatou zvláště závažného zločinu vraždy podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku je úmyslné usmrcení jiného člověka. Z hlediska subjektivní stránky se vyžaduje úmysl, přičemž se ovšem nevyžaduje úmysl přímý podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, postačí i úmysl nepřímý ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. Úmysl pachatele se musí vztahovat ke způsobení smrti, tzn. že pachatel musí být minimálně srozuměn s tím, že svým jednáním způsobí smrt jiného člověka. Význam při řešení otázky, zda byl pachatel srozuměn se způsobením smrti, má přitom zejména charakter prostředku, jímž pachatel na poškozeného útočil, intenzita vedení útoku (například počet a síla úderů či bodných ran), konkrétní místa na těle poškozeného, na něž pachatel útočil, tedy zda byly útoky byly vedeny

proti těm místům na těle, kde se nacházejí životně důležité orgány (srov. například rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 1. 2010, sp. zn. 2 To 116/2009, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. [3 Tdo 1527/2010](#), či ze dne 19. 2. 2003, sp. zn. [4 Tz 5/2003](#)). Současně je nutno vzít v úvahu i tělesnou konstituci oběti a její věk. Bez významu nemusí být ani prostředí a vnější podmínky. Zohledňován by měl být rovněž důvod, který vedl k útoku proti jinému člověku, či charakter předchozích vztahů mezi pachatelem a poškozeným. Nepodaří-li se ovšem spolehlivě zjistit, jakou pohnutkou byl pachatel k vraždě veden, nelze z toho bez dalšího usuzovat na chybějící úmysl způsobit postižnému smrtelný následek, jestliže je tento úmysl dostatečně zřejmý z jiných okolností výše uvedených (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. [3 Tdo 1527/2010](#)). Význam má také chování pachatele po činu, například skutečnost, že se pachatel bezprostředně po činu nesnažil oběti poskytnout pomoc. Přihlížet lze také i k verbálním či jiným projevům pachatele před útokem, když avšak jejich význam při prokazování úmyslu pachatele nelze přeceňovat. Je tomu tak proto, že zejména z výhrůžek usmrcením, které pachatel učiní v emotivně vypjaté situaci (hádky, vztek), není možné bez dalšího vyvozovat jeho úmysl usmrtit oběť (ŠČERBA, F. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1234-1237).

36. Ve vztahu k otázce zavinění je nutno konstatovat, že zavinění se chápe jako vnitřní psychický stav pachatele k podstatným složkám trestného činu a musí být dáno v době činu (ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, s. 165). Zavinění je vybudováno na složce vědění (intelektuální), která zahrnuje vnímání pachatele, tj. odraz předmětů, jevů a procesů ve smyslových orgánech člověka, jakož i představu předmětů a jevů, které pachatel vnímal dříve, nebo ke kterým dospěl svým úsudkem na základě znalostí a zkušeností, a na složce vůle zahrnující především chtění nebo srozumění, tj. v podstatě rozhodnutí jednat určitým způsobem se znalostí podstaty věci. Jestliže pachatel rozhodne skutečnosti nechce, ani s nimi není srozuměn, není tu žádný volní vztah. Jak složka vědění, tak i složka volní nemusí zcela přesně odpovídat objektivní realitě, nemusí vždy zcela přesně odrážet skutečnosti příslušnými ustanoveními zvláštní části trestního zákoníku předpokládané a nemusí se vztahovat ke všem podrobnostem, které jsou pro daný čin charakteristické. Postačí, když skutečnosti spadající pod zákonné znaky skutkové podstaty uvedené ve zvláštní části trestního zákoníku jsou zahrnuty v představě pachatele alespoň v obecných rysech. Současně platí, že závěr o zavinění, tedy zda na straně pachatele je dáno zavinění a v jaké formě, je nepochybně závěrem právním. Zavinění má dvě formy, úmysl (§ 15 tr. zákoníku) a nedbalost (§ 16 tr. zákoníku). Platí, že závěr o zavinění musí být podložen výsledky dokazování a musí z nich logicky vyplynout (srov. rozhodnutí publikované pod č. [19/1971](#) Sb. rozh. tr.), přičemž okolnosti subjektivního charakteru lze zpravidla dovozovat toliko nepřímou z okolností objektivní povahy, z nichž je možno podle zásad logického myšlení usuzovat na vnitřní vztah pachatele k porušení nebo ohrožení zájmů chráněných trestním zákonem [srov. například zprávy Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30. 10. 1973, sp. zn. [Tpjf 51/72](#), a ze dne 16. 6. 1976, sp. zn. [Tpjf 30/76](#) (uveřejněné pod č. 62/1973 a č. 41/1976 Sb. rozh. tr.), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2010, sp. zn. [8 Tdo 394/2010](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2001, sp. zn. [5 Tz 225/2001](#), či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. [IV. ÚS 2728/12](#)].

37. Jak již bylo naznačeno, zavinění v podobě úmyslu má dvě formy, a to úmysl přímý [§ 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku] a úmysl nepřímý [§ 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku]. Úmysl přímý je založen na tom, že pachatel chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem. Naproti tomu o zavinění ve formě nepřímého úmyslu se podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku jedná tehdy, pokud pachatel věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s ním srozuměn. Srozumění pachatele u nepřímého úmyslu vyjadřuje aktivní volní vztah pachatele ke způsobení následku relevantního pro trestní právo, čímž je míněna vůle, jež se projevila navenek, tj. chováním pachatele. Způsobení takového následku však není přímým cílem pachatele, ani nevyhnutelným prostředkem (přímo ho nechce), neboť pachatel sleduje svým záměrem cíl jiný, který může být z hlediska trestního práva jak

cílem relevantním, tak i cílem nezavadným. Na takové srozumění pak usuzujeme z toho, že pachatel nepočítal s žádnou konkrétní okolností, která by mohla zabránit následku, který si pachatel představoval jako možný, a to ať už by šlo o jeho vlastní zásah, nebo o zásah někoho jiného. Trestní zákoník v § 15 odst. 2 stanoví, že srozuměním ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoníku může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem. Pro eventuální úmysl postačuje pouhá představa možnosti výsledku, kterou pachatel uskutečnil svým jednáním (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2014, sp. zn. [4 Tdo 1010/2014](#)). Nejde tedy o spoléhání se na náhodu. Tam kde pachatel spoléhá jen na šťastnou náhodu, jde o eventuální úmysl (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, s. 236, viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. [3 Tdo 859/2018](#)).

38. Nejvyšší soud musí předně odmítnout, že by se naplněním subjektivní stránky ve vztahu k naplnění skutkové podstaty zvláště závažného zločinu vraždy podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku soudy nižších stupňů nezabývaly řádně a dostatečně. V tomto směru je možno odkázat především na body 49-52 rozhodnutí soudu prvního stupně, kde se soud zabýval tím, jaké okolnosti vyplynuly z provedeného dokazování ve vztahu k subjektivní stránce, přičemž uzavřel, že dovolatel nepochybně jednal přinejmenším v úmyslu eventuálním ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. I soud druhého stupně se námitkou stran nenaplnění subjektivní stránky dostatečně zabýval (viz bod 19 rozsudku soudu druhého stupně). Nejvyšší soud se s těmito závěry soudů nižších stupňů plně ztotožňuje a pro jistou stručnost na ně odkazuje, jelikož není úkolem Nejvyššího soudu opakovaně objasňovat neopodstatněnost námitek dovolatele, jestliže tak přesvědčivě a vyčerpávajícím způsobem učinily soudy nižších stupňů. Navíc je třeba zdůraznit, že i intelektové schopnosti obviněného umožňovaly si uvědomit možné hrozící následky jeho jednání, tedy že může poškozeného usmrtit a byl s tím srozuměn (složka volní). V tomto směru lze toliko dodat, že judikatura Nejvyššího soudu shledává nepřímý úmysl u trestného činu vraždy i v tom případě, pokud je dostatečně zřejmý z okolností a intenzity vykonaného útoku, zejména použije-li pachatel zbraň, o které ví, že je svou povahou způsobilá jiného usmrtit, a vede útok záměrně proti těm částem těla poškozeného, kde jsou uloženy životně důležité orgány (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. [3 Tdo 1527/2010](#)). Důležité v dané souvislosti podle Nejvyššího soudu je, že útok nemohl být obviněným kontrolovaný, obviněný tedy nemohl v době útoku odhadnout hloubku rány nebo intenzitu tlaku, a pouze vlivem aktivní obrany poškozeného nedošlo k ohrožení jeho života.

39. Nad rámec uvedeného Nejvyšší soud dodává, že nůž jako zbraň s čepelí 15 cm představuje nepřiměřený způsob „pouhého vystrašení“ poškozeného za situace, kdy není pochyb o tom, že poškozený obviněného nijak neohrožoval, což je nepochybně z pořízeného kamerového záznamu. Navíc na základě kamerových záznamů je zřejmé, že dovolatel se pokusil opakovaně zasáhnout tělo poškozeného, a to do oblasti, kde se nachází životně důležité orgány. Dovolatel si tedy musel být vědom, že kdyby se poškozený aktivně nebránil, tak bodnořezná rána mohla být mnohem hlubší a právě zasáhnout např. slezinu, játra, tlusté střevo, žaludek apod., tedy dutinu břišní, a poškozený by mohl vykrvácet, a s tímto následkem byl minimálně srozuměn. Jestliže obviněný považuje bodání do poškozeného za pouhou výhrůžku, tak s takovým tvrzením se Nejvyšší soud nemůže ztotožnit. Zde je třeba akcentovat, že pouze vlivem včasné reakce poškozeného nedošlo k jeho těžké újmě na zdraví nebo smrti. I průměrně inteligentní člověk ví, že nůž, natož s takto velkou čepelí, představuje smrtící nástroj, pokud je mířen do „správné“ části lidského těla. Nejvyšší soud ještě podotýká, že dovolatel nezpochybňuje ani tak samotné své jednání, tedy že nožem na poškozeného zaútočil, ovšem svoje konání vyhodnocuje mnohem mírněji nežli soudy. Nejvyšší soud dále dodává, že jestliže obviněný poškozeného, byť pomalou chůzí, následně ještě pronásledoval a křičel na něho, že jej zabije, tak i tato skutečnost dokresluje závěr soudů nižších stupňů o eventuálním úmyslu obviněného poškozeného usmrtit. Stran námítky obviněného, že mu byla soudy nižších stupňů kladena k tíži vojenská minulost, tak k tomuto Nejvyšší soud uvádí, že soud prvního stupně pouze poukázal na

skutečnost, že i jako bývalý voják si musel být obviněný vědom toho, že způsobem svého útoku (něž a místo útoku) může způsobit smrt poškozeného, a byl s tím srozuměn.

40. Ve vztahu k navrhované jiné právní kvalifikaci Nejvyšší soud zdůrazňuje, že dovolatel ji zakládá pouze na prosazování vlastní verze skutkového stavu, bez nějaké faktické právní argumentace. Proto jako taková argumentace obviněného není podřaditelná pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., neboť obviněný uplatňuje jen skutkové námitky, nikoliv o nesprávné hmotněprávní posouzení skutku.

41. Obviněný se dále dovolává zásady *in dubio pro reo*. Tato námitka [obviněný ani neuvádí, zda tuto argumentaci podřazuje pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. či podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.], směřující výlučně do skutkových zjištění soudů nižších stupňů a potažmo proti způsobu hodnocení provedených důkazů, nemůže zvolený dovolací důvod založit. Je tomu tak proto, že pravidlo *in dubio pro reo* vyplývá ze zásady presumpce nevinny zakotvené v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a § 2 odst. 2 tr. ř. a má tedy vztah pouze ke zjištění skutkového stavu věci na základě provedeného dokazování, a to bez důvodných pochybností (§ 2 odst. 5 tr. ř.), kdy platí „v pochybnostech ve prospěch obviněného“. Je tudíž zjevné, že pravidlo má procesní charakter, týká se jen otázek skutkových a jako takové není způsobilé naplnit obviněným zvolený (avšak ani žádný jiný) dovolací důvod. Nejvyšší soud dosud nepřipouští, aby bylo dodržení této zásady zkoumáno v dovolacím řízení (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. [7 Tdo 1525/2009](#), ze dne 6. 5. 2015, sp. zn. [11 Tdo 496/2015](#), ze dne 8. 1. 2015, sp. zn. [11 Tdo 1569/2014](#), a na to navazující usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. [4 Tdo 467/2016](#), dále např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. [5 Tdo 595/2018](#).).

42. Bez ohledu na shora uvedené je třeba uvést, že pravidlo *in dubio pro reo* znamená, že není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. jsou-li přítomny důvodné pochybnosti ve vztahu ke skutku či osobě pachatele, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, je nutno rozhodnout ve prospěch obviněného (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. [I. ÚS 733/01](#)). Platí tedy, že jakkoli vysoký stupeň podezření sám o sobě není s to vytvořit zákonný podklad pro odsuzující výrok (náleží Ústavního soudu ze dne 13. 5. 1998, sp. zn. [IV. ÚS 36/98](#)). Jinak vyjádřeno, trestní řízení vyžaduje v tomto ohledu ten nejvyšší možný stupeň jistoty, který lze od lidského poznání požadovat, alespoň na úrovni obecného pravidla „prokázání mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost“ (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. [IV. ÚS 260/05](#), ze dne 12. 1. 2009, sp. zn. [II. ÚS 1975/08](#), ze dne 8. 8. 2013, sp. zn. [II. ÚS 2142/11](#), aj.). Současně je ovšem nezbytné zdůraznit, že existence rozporů mezi důkazy ale sama o sobě neznamená, že by nebylo možné uznat obviněného vinným předmětným trestným činem a že by jakékoli rozpory mezi důkazy musely nutně vést k uplatnění pravidla *in dubio pro reo*, tj. k rozhodnutí v pochybnostech ve prospěch obviněného. I přes rozpory mezi důkazy může soud podle konkrétní důkazní situace dospět ke spolehlivému závěru o spáchání trestného činu obviněným. Rozhodnout ve prospěch obviněného lze jen za předpokladu, jestliže existující rozpory jsou tak zásadní, že vina obviněného není nepochybná ani po pečlivém vyhodnocení všech důkazů, přičemž v úvahu již nepřichází provedení dalších důkazů. O naznačenou situaci se tedy v dané věci nejednalo, když v tomto směru je třeba odkázat na přesvědčivé odůvodnění rozhodnutí soudů nižších stupňů, které odpovídá § 125 odst. 1 tr. ř.

43. Obviněný dále uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř., ovšem námitkami, že mu soudy měly uložit nepřiměřený trest odnětí svobody, tento ani jiný dovolací důvod nenaplnil. Předně je třeba opakovaně zdůraznit, že v rámci zákonného důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. lze toliko namítat, že obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští či mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným. Jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 38 až § 42 tr.

zákoníku a v důsledku toho uložení nepřiměřeně přísného nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. (viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2008, sp. zn. [III. ÚS 2866/07](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2002, sp. zn. [11 Tdo 530/2002](#)). Stejně tak nelze pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř., ale ani žádný jiný, podřadit námitku stran nepoužití § 58 tr. zákoníku (blíže viz usnesení ze dne 1. 4. 2020, sp. zn. [7 Tdo 317/2020](#)). Navíc ani obviněný neuvedl, podle jakého odstavce tohoto ustanovení měly soudy nižších stupňů postupovat. Obviněný pouze vyvozuje porušení ustanovení § 58 tr. zákoníku závěr z nezohlednění polehčujících okolností podle § 41 tr. zákoníku.

44. Přesto Nejvyšší soud na argumentaci obviněného považuje za vhodné stručně reagovat. Předně je třeba uvést, že jak již bylo naznačeno, samotná námitka nepřiměřenosti uloženého trestu nenaplnuje žádný dovolací důvod. Lze ovšem současně připustit, že určitý průlom může nastat toliko ve zcela výjimečných případech trestů extrémně přísných a zjevně nespravedlivých, zasahujících ve svém důsledku do základních práv a svobod obviněného (viz např. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 38/14](#), publikované pod č. 40/2014 Sb. n. u. ÚS). Pak by zásah Nejvyššího soudu přicházel v úvahu i v případě trestu uloženého ve výměře v rámci trestní sazby stanovené v trestním zákoně, jestliže by byl neslučitelný s ústavním principem proporcionality trestní represe. Zásada přiměřenosti trestních sankcí je totiž předpokladem zachování obecných principů spravedlnosti a humánnosti sankcí. Tato zásada má ústavní povahu, její existence je odvozována ze samé podstaty základních práv, jakými jsou lidská důstojnost a osobní svoboda, a z principu právního státu, vyjadřujícího vázanost státu zákony. Jde-li o uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, je třeba zkoumat, zda zásah do osobní svobody pachatele, obecně ústavním pořádkem předvídaný, je ještě proporcionálním zásahem či nikoliv (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. [8 Tdo 1561/2016](#)).

45. Nejvyšší soud však neshledal, že by soud prvního stupně uložil dovolateli extrémně přísný a zjevně nespravedlivý trest. Nadto v tomto směru ani dovolatel žádnou konkrétní dovolací argumentaci fakticky neuplatnil, tedy neuvádí žádné skutečnosti, ze kterých by dovozoval, že by v jeho případě došlo skutečně k zásahu do jeho základních práv a svobod ve smyslu shora citovaného stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 38/14](#). Za takové argumenty totiž nelze považovat prostý odkaz na okolnosti, které dovolateli podle jeho názoru polehčovaly a které z pohledu použité argumentaci stěžovatele nejsou nějak výjimečné, aby v jejich souvislosti byl porušen princip proporcionality trestní represe. Navíc je třeba uvést, že dovolatel výslovně odkazuje na polehčující okolnosti podle § 41 písm. a), n), o) tr. zákoníku, které ovšem u něho nejsou prokazatelně dány (blíže viz vyjádření státního zástupce v bodě 22 jeho vyjádření) a ani jejich naplnění obviněný nijak v dovolání argumentačně netvrdí. Zde je třeba zdůraznit, že ani není úkolem Nejvyššího soudu si argumentaci dovolatele domýšlet či dotvářet, neboť právně fundovanou argumentaci v dovolacím řízení zajišťuje právě povinné zastoupení dovolatele obhájcem [§ 265d odst. 2 tr. ř.].

46. Navíc z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně je seznatelné, jaké skutečnosti zohlednil při úvahách o druhu a výměře trestu ukládaného obviněnému (viz body 62–68 rozsudku soudu prvního stupně) a Nejvyšší soud pro stručnost na jeho úvahy zcela odkazuje. Soud prvního stupně obviněnému uložil trest odnětí svobody na samé spodní hranici zákonné trestní sazby stanovené § 140 odst. 1 tr. zákoníku, přičemž obviněný byl ohrožen trestem odnětí svobody v rozmezí od 10 do 18 let. Rozhodně se tak Nejvyšší soud nemůže ztotožnit s názorem obviněného, že by uložený trest odnětí svobody byl nepřiměřený přísný. Současně je vhodné akcentovat, že soud prvního stupně se v bodech 65–66 zabýval i možností moderací trestu pod spodní hranici trestní sazby ve smyslu § 58 tr. zákoníku, ovšem pro její uplatnění neshledal důvody a své úvahy dostatečně rozvedl. Nejvyšší soud se s jeho závěry ztotožňuje. Nad rámec uvedeného Nejvyšší soud dodává, že v předmětné věci se

nejednalo o výjimečný případ, který by se výrazně lišil od jiných obdobných případů napadení nožem. Navíc nelze skutečně přehlédnout, že obviněný napadal osobu ve věku mladistvém bez toho, že by se tento mladistvý vůči němu dopustil nějakého nevhodného jednání, v podstatě jen z malicherné příčiny, jen na základě svého vnitřního přesvědčení, že mu snad poškozený měl odcizit cestovní pas, což se nakonec ani neprokázalo. Projednávaný případ se pouze liší od jiných obdobných případů v tom, že nedošlo k fatálnímu následku v podobě smrti poškozeného, neboť se účinně bránil a došlo tak pouze k 6 cm škrábanici. Právě tato skutečnost nepochybně vedla k uložení trestu na samé spodní hranici zákonné trestní sazby.

47. Pokud se týká uloženého trestu vyhoštění, ve vztahu k tomuto trestu dovolatel uplatnil námitku, že se jedná o trest, který mu nemohl být uložen, takže uplatnil první variantu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. Jedná se o námitku uplatněnou právně relevantním způsobem (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2016, sp. zn. [11 Tdo 1586/2015](#)), ale zjevně neopodstatněnou. Konkrétně obviněný namítá, že uložení trestu vyhoštění brání ustanovení § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku z důvodu probíhajícího válečného konfliktu na Ukrajině, přičemž nijak blíže důvody pro neuložení trestu vyhoštění nerozvádí, např. tím, že by se on či jeho rodina aktivně zapojila do konfliktu, že by jeho rodina bydlela v místě válečného konfliktu apod. Obviněný tedy nezpochybňuje splnění předpokladů pro uložení trestu vyhoštění podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku, a proto dovolací soud předpoklady pro uložení trestu vyhoštění podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku blíže nerozváděl.

48. Podle § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku soud trest vyhoštění neuloží, jestliže hrozí nebezpečí, že pachatel bude ve státě, do kterého by měl být vyhoštěn, pronásledován pro svoji rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, příslušnost k určité sociální skupině, politické nebo náboženské smýšlení, nebo jestliže by vyhoštění vystavilo pachatele mučení či jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení anebo trestu. Z pohledu argumentace obviněného je třeba uvést, že soudy nižšího stupně se zabývaly předpoklady uložení trestu vyhoštění a zda uložení trestu vyhoštění obviněného brání probíhající válečný konflikt na Ukrajině (viz body 67–68 rozsudku soudu prvního stupně, body 29–31 rozsudku soudu druhého stupně) a Nejvyšší soud pro stručnost na jejich úvahy odkazuje, zejména na argumentaci soudu druhého stupně. Nad rámec tohoto závěru je třeba uvést, že dovolatel je cizí státní příslušník a na území České republiky se dopustil zvláště závažné trestné činnosti, směřující proti lidskému životu, ze zcela malicherné příčiny, takže uložení vedlejšího trestu vyhoštění podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku je plně v souladu se zájmem státu na ochraně života a zdraví osob, žijících na území republiky. I Nejvyšší soud si je vědom probíhajícího válečného konfliktu na Ukrajině. Obecně z pohledu námitek obviněného je třeba uvést, že samotný probíhající válečný konflikt v domovské zemi pachatele nebrání uložení trestu vyhoštění, přičemž důvody bránící uložení trestu vyhoštění podle § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku se nevztahují výslovně k válečnému konfliktu. Předmětný závěr ovšem nelze interpretovat tak, že by probíhající válečný konflikt neměl být při zvažování podmínek pro uložení trestu vyhoštění z pohledu ustanovení § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku vzat v úvahu. Probíhající válečný konflikt v domovském státu pachatele je v každém konkrétním případě nutno zvažovat z toho pohledu, z jakých důvodů je válečný konflikt veden, a zda právě s probíhajícím konfliktem hrozí pachateli jeho pronásledování právě z důvodů uvedených v tomto ustanovení. Je tedy nutno vzít vždy v úvahu např. zda obviněný či jeho rodina jsou nějakým způsobem do válečného konfliktu zapojeni z pohledu svého politického či jiného přesvědčení, příslušností k nějaké sociální či náboženské skupině nebo zda by realizace trestu vyhoštění vystavovalo pachatele mučení či jinému nelidskému zacházení či ponižujícímu zacházení či trestu. Současně je nutno vždy přihlídnout k tomu, jaká je konkrétní situace v domovském státu pachatele, ve kterém probíhá válečný konflikt, z toho pohledu, na jakém území konflikt probíhá, tedy zda na celém území či jen na určité části tohoto území, zda přes probíhající válečný konflikt v domovském státu nadále funguje státní moc a plní své funkce či tato přestala fungovat nebo funguje ve velmi omezené míře. Současně je také nutno vzít v úvahu, do jaké části domovského státu se má obviněný

vrátit, zda se vrací do míst, kde státní moc plně funguje či do míst, kde probíhá válečný konflikt a státní moc zde nefunguje vůbec či jen v omezené míře. Teprve po zhodnocení všech těchto skutečností lze rozhodnout, zda v dané věci nastala taková situace, která by uložení trestu vyhoštění bránila z pohledu ustanovení § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku. Takto podle Nejvyššího soudu soudy nižších stupňů v dané věci postupovaly. V tomto směru je skutečně nutno zdůraznit, že válečný konflikt neprobíhá na celém území Ukrajiny, na většině území Ukrajiny funguje státní moc a vykonává své pravomoci, Ukrajinou byla i podepsána Asociační dohoda mezi EU a Ukrajinou. Nelze dovodit, že by u dovolatele hrozilo, že by mohl být ve svém domovském státě pronásledován pro svoji rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, příslušnost k určité sociální skupině, politické nebo náboženské smýšlení, nebo že by jej vyhoštění vystavilo mučení či jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení anebo trestu, navíc námitky obviněného v tomto směru jsou velmi obecné. Proto Nejvyšší soud neshledal žádné okolnosti, které by v současné době bránily uložení trestu vyhoštění obviněného, když také nelze pominout, že dovolatel musí nejprve vykonat trest odnětí svobody a až poté bude vyhoštěn, přičemž nelze vyloučit, že za tu dobu se situace na Ukrajině může výrazně změnit. Proto je u něho uložení trestu vyhoštění z území České republiky v trvání deseti let plně namístě. Délka trestu vyhoštění odpovídá skutečnosti, že obviněný útočil na lidský život a že jeho úmysl směřoval k spáchání trestného činu vraždy. Nejvyšší soud ještě považuje za vhodné uvést, že v případě, že by se v době, kdy bude výkon trestu vyhoštění aktuální, situace radikálně změnila, je zde vždy možnost aplikace ustanovení § 350h odst. 4 tr. ř., umožňující upuštění od výkonu trestu vyhoštění nebo jeho zbytku, jestliže po vyhlášení rozsudku, kterým byl tento trest uložen, nastanou skutečnosti, pro které trest vyhoštění nelze uložit. Nad rámec těchto úvah je nutno skutečně zdůraznit, že obviněný nemusí být po výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho části vyhoštěn do domovského státu, ale do jiné země, která ho bude ochotna přijmout. Z tohoto důvodu proto jeho vyhoštění na Ukrajinu není v rozporu s ustanoveními § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, na něž obviněný odkazuje.

49. Vzhledem ke shora uvedeným závěrům lze uvést, že dovolání obviněného bylo podáno částečně z důvodu, který lze podřadit pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř., ovšem uplatněné námitky jsou zjevně neopodstatněné. Dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř. pak nebyly uplatněny právně relevantně.

50. Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Nejvyšší soud dovolání odmítne, „jde-li o dovolání zjevně neopodstatněné“. Jelikož v posuzované věci jako takové vyhodnotil dovolání obviněného, rozhodl o něm způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl Nejvyšší soud o tomto mimořádném opravném prostředku obviněného v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož „v odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí“. Pro úplnost Nejvyšší soud jen poznamenává, že nesouhlas obviněného s neveřejným zasedáním nebránil takovému postupu ze strany Nejvyššího soudu, neboť možnost rozhodnout v neveřejném zasedání není vázaná na souhlas dovolatele s takovým postupem [viz § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.].